

PUNKT 8: SLAVERNE FÅR STEMME, AFRIKANSKE STEMME: eksemplet med de vestindiske 'weed women'

Vi har indtil videre sagt, at slaverne, deres kultur og deres viden og kunnen vedrørende helbredelse stammer fra Afrika. Vi har argumenteret for en klar forbindelse mellem de to kontinenter, Vestindien og Afrika. I dette punkt rejser vi først til Afrika og derfra til Vestindien. Hermed bliver forbindelsen endelig helt tydelig og ubestridelig og hermed sætter vi punktum og kan endelig fastslå, at der findes en 'afrikansk' forklaring. Lærere og elever opfordres derfor til, når de beskæftiger sig med de vestindiske slaver altid at have denne forbindelse *in mente* og begive sig ud på en returrejse til Afrika for at finde mange af forklaringerne. Den vestlige-danske koloniale vinkel (de gængse kilder) indeholder langt fra alle svarene.

Vi begynder dette punkt med beskrivelser fra kapitel 7 i Bernhard Bierlichs bog om kvinders afgørende rolle, når det kommer til sygdomsbehandling i nutidens Ghana. Bierlich skriver således,

Kvinder tilser de fleste af de almindeligt forekommende sygdomme [så som sår, fibre og forskellige former for infektioner] bortset fra de tilfælde, hvor en sygdom er kompliceret og involverer (kulturelt set) alvorlige spørgsmål om slægtskab og slægtens videre eksistens som kræver mænds deltagelse og påkaldelse af forfædre. I de fleste tilfælde behandler folk sig selv derhjemme og mødre er meget involverede, især hvad angår deres børns sundhed. Disse er, hvad sundhedsstatistikker med al tydelighed viser, også den del af befolkningen, der er mest syge og udsatte for sygdomme' ... Lokale mennesker (inklusive mødre) møder en uvenlig, grov og ofte nedladende attitude, når de konfronteres med det vestlige medicinske system. Konfrontationen er karakteriseret af en 'afstand' og 'videnskabelig' attitude i forhold til de lokale kvinder, som anses for 'tilbagestående', fyldt med magiske holdninger, som er ude af trit med 'realiteterne'. Man kan fornemme en sidestilling af 'videnskab' og 'lokal kultur' (som ifølge den medicinske definition er 'uvidenskabelig'). Afstanden skabes af det vestligt orienterede medicinske system [som i den vestindiske sammenhæng allierede sig med det koloniale og stærkt undertrykkende system, tilføjelse]. Derved skaber systemet en ofte ufølsom struktur med et upersonligt, nedladende sprog.

Lad os gentage, at under slaveriet har denne ufølsomhed og afstandtagen, ja frygt for det 'anderledes' (slaverne), som led fysisk og anden overlast ved ikke at blive taget alvorligt, men henvist til en uvæsentlig rolle som *statister i de hvides (onde) spil* – jvnf. punkterne 8 og 2 om 'dæmonisering' og 'det koloniale-kulturelle møde'.

Når man sammenligner denne passage fra Bierlichs nutidige beskrivelse med Dazille, som var læge på den fransk vestindiske ø St. Domingue i 1760'erne, er der ikke nogen tvivl om, at man har fat i den rigtige ende, nemlig den del af befolkningen (børn under fem år), som dengang og nu, var og er mest udsatte for sygdom og død. Dazille skriver således om tetanus, infektion af navlen ved fødslen, som et af de helt store sundhedsproblemer (= stor dødelighed) blandt slaverne, som vi ved levede under meget kummerlige kår og var konstant sulten nær (jvnf punkt 7: Thode Jensen om sundhed).

Da vi ved at datidens sygdomsbyrde blandt de vestindiske slaver især udgjordes af sår, infektioner, febre og tetanus og vi fra vores foreløbige undersøgelser er klar over, at kvinder (og mødre blandt slaverne) spillede en nøglerolle (ligesom de gør det som frie mennesker i nutidens Afrika), er det spændende at få det endelige bevis, når de såkaldte 'weed women' på de vestindiske øer interviewes i marts, når Vædderen, Galathea 3 Ekspeditionens Skib, ankommer til Vestindien.

Hvem er disse 'weed women? En 'weed woman' har en overleveret viden og know-how om planter og deres brug i sygdomsbehandlingen, en viden der er overleveret gennem generationer lige siden slaveriets dage (17.-19. århundrede). Hun bærer derfor på en enestående viden og er et direkte (og levende) bevis på den 'afrikanske forbindelse'. De fungerer nemlig som et springbræt til at hoppe ind i fortiden og symboliserer den afgørende forbindelse med Afrika, som dette forløb ønsker at referere til som omdrejningspunkt for slavehandlen og slaveriet.

Bemærk denne kvindes stolte smil og tydelige henvisning i sin kædedragt, smykker og hår... til Afrika, som hun, og øernes cirka 20 andre weed women altid henviser til som deres oprindelse.

Man kan dagligt følge med i Bierlichs interview af disse og stille det ene og andet spørgsmål til Bernhard Bierlich. Han kan dagligt kontaktes på e-mail: bierlich@hotmail.com fra

(Veronica Gordon, en 'vestindisk weed woman'. Fotografi: Dansk Vestindisk Selskab)

Literaturhenvisninger:

Bierlich, Bernhard M. *The Problem of Money: African Agency and Western Medicine in Ghana*. Oxford: Berghahn Books, (bliver udgivet I foråret 2007).

Healers, Slaves, and Surgeons: Afro-American and Western Medicine and their Impact in the Danish West Indies, Galathea 3 Project, www.galathea3.dk, 2006-7.

Dazille, M. *Observations sur Les Maladies Des Nègres. Leurs Causes, Leurs Traitements at Les Moyens de Les Prevenir*, 2 Vols.: Paris, Chez l'Auteur, rue Bergere, No 13; Et Croullebois, Libraire, rue des Mathurins-Sorbonne. (Vol 2 [1786]: *Observations Sur Le Tetanos*. Paris: Chez Planche, 1786 and 1792 (Bibliotheque de l'ecole ancienne de la marine, Rochefort).